

Arbetskraftsinvandring ur ett regionalt perspektiv

- Tillväxt och skatteintäkter i Dalarna

For information on obtaining additional copies, permission to reprint or translate this work, and all other correspondence, please contact:

DAMVAD Analytics
Havnegade 39
DK-1058 Copenhagen K
Denmark
info@damvad.com
damvad.com

Copyright 2017, Damvad Analytics A/S

Inledning

En större öppenhet för arbetskraftsinvandring från andra länder skapar förutsättningar för ökad ekonomisk tillväxt. Mindre rigida gränser mellan länder och ökade möjligheter för individer att finna relevanta arbeten och att förbättra sina ekonomiska villkor ger upphov till bättre matchning mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft. Möjligheter för företag att finna relevant kompetens i andra länder ökar förutsättningar att bemanna verksamheten med personer som tillför största möjliga nytta i form av ökad produktion.

Arbetskraftsinvandring tillför stora värden till den svenska samhällsekonomin. Sammantaget tillför arbetskraftsinvandringen årligen ungefär 10 miljarder kr i produktion och 4 miljarder i skatteintäkter.¹ Rekrytering av arbetskraftsinvandrare innebär även högre tillväxt för enskilda verksamheter - företag som anställer arbetskraftsinvandrare växer snabbare än företag med jämförbara egenskaper.²

Arbetskraftsinvandring är viktig för att täcka behovet av kvalificerad arbetskraft hos företag över hela Sverige, både i storstads- och glesbygdsregioner.

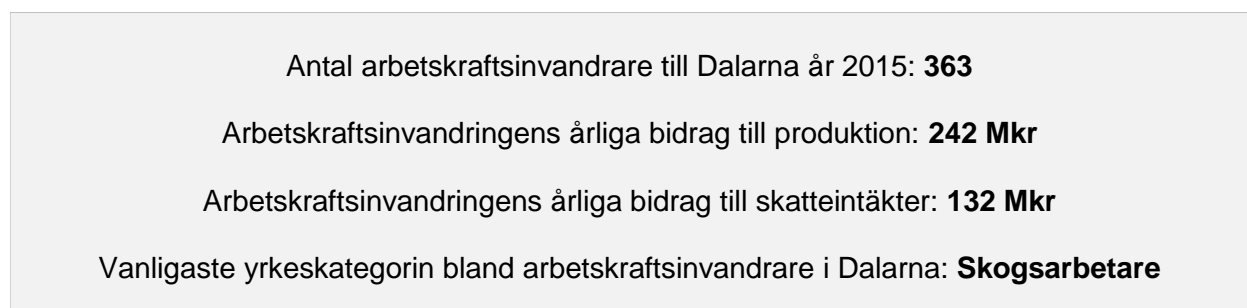
Eftersom näringsstrukturen ser ut på olika vis i olika delar av landet varierar även efterfrågan på olika yrkesgrupper. Något förenklat kan gruppen av arbetskraftsinvandrare till Sverige betraktas som bestående av två övergripande kategorier av individer. Den ena kategorin består av högkvalificerade specialister som exempelvis söker sig till IKT-sektorn eller teknikföretag. Den andra kategorin innefattar individer med mer praktiska kompetenser inom exempelvis hotell och restaurangsektorn, skogsrojning och bärplockning.

Gemensamt för samtliga regioner är ett behov av kompetens som inte kan täckas av det regionala eller ens det nationella arbetskraftsutbudet. Arbetskraftsinvandring kan därför ses som ett medel för att tillgodose efterfrågan på kompetens inom respektive region. Exempelvis lyfter Tillväxtanalys fram just arbetskraftsinvandring som en av fem strategier för att främja just regional kompetensförsörjning.³

I denna rapport belyser vi arbetskraftsinvandringens betydelse för Dalarna i termer av produktion och

Figur 1

Arbetskraftsinvandring till Dalarna

¹ Värdet av internationell kompetens (Svenskt Näringsliv 2016).

² Rekrytering av internationell kompetens (Svenskt Näringsliv 2016).

³ Strategier för regional kompetensförsörjning (Tillväxtanalys 2013). De övriga strategierna som lyfts fram är kompetensutveckling, ökat arbetskraftsutbud, inpendling samt inflyttning.

skatteintäkter.⁴ Vi beskriver även vilka yrkeskategorier som är vanligast bland arbetskraftsinvandrare som arbetar i Dalarna. För att sätta arbetskraftinvandringens bidrag till det regionala näringslivet i ett sammanhang beskriver vi inledningsvis näringslivsstrukturen i Dalarna. De övergripande resultaten sammanfattas i Figur 1.

Beräkningarna som presenteras i denna rapport baseras på underlag från rapporten *Värdet av internationell kompetens* (Svenskt Näringsliv 2016). Dessa beräkningar baseras på arbetskraftsinvandringen till Sverige år 2015. Se denna rapport för metodunderlag och ytterligare beskrivningar av statistiken.

---

⁴ I denna rapport beskriver vi arbetskraftsinvandring från tredje land (länder utanför EU/EES). Vi behandlar exempelvis således inte utstationerade individer som rör sig inom EU:s inre marknad.

Dalarnas näringsstruktur

I detta avsnitt beskriver vi kännetecknen inom Dalarnas näringsliv. Näringslivet beskrivs i termer av specialisering utifrån antal anställda inom olika sektorer.

Vi beskriver kännetecknen inom regionens näringsliv genom att beräkna specialiseringsindex. Dessa index beräknas utifrån sektorernas relativa storlek i förhållande till genomsnittet på riksnivå. Andelen anställda i en viss sektor i Dalarna divideras med andelen anställda i motsvarande sektor i övriga Sverige. Tolkningen av indexvärden beskrivs i tabellen nedan.

TABELL 1
Beskrivning av specialiseringsindex

Indexvärde	Tolkning
>1	Dalarna uppvisar en relativ specialisering gentemot övriga Sverige.
1	Dalarna uppvisar varken specialisering eller icke specialisering gentemot övriga Sverige.
<1	Dalarna uppvisar inte en relativ specialisering gentemot övriga Sverige.

Om indexvärdet exempelvis uppgår till 2 är en näringsnisch relativt sett dubbelt så stor i Dalarna jämfört med Sverige som helhet. Om indexet har värdet 0,5 är nischen istället hälften så stor som i riket.

I Figur 2 nedan framgår specialiseringsindex, där sektorers relativa storlek i Dalarna relateras till övriga Sverige. Figuren innefattar de sektorer som är relativt stora i Dalarna och därmed kan betraktas som kännetecknande för regionens arbetsmarknad och näringsliv. Dataetiketterna beskriver antalet anställda inom respektive sektor.

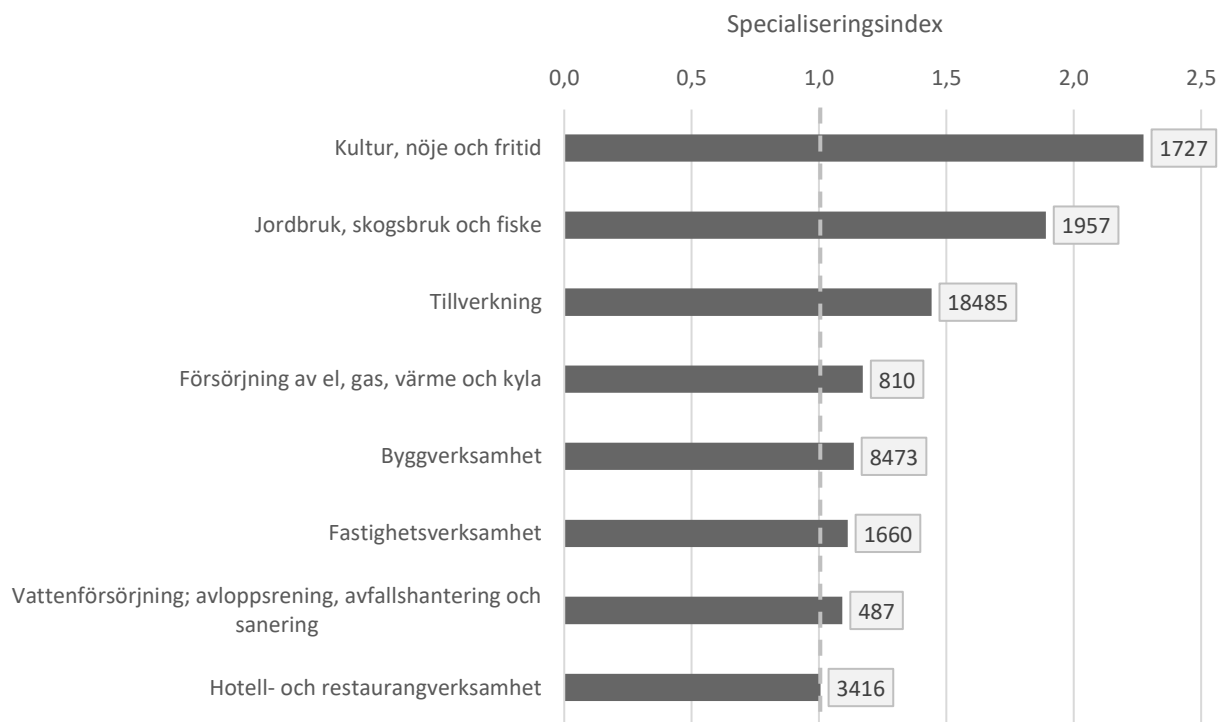
Den relativt sett största sektorn i Dalarna är *kultur, nöje och fritid*. Denna sektor är över dubbelt så stor i Dalarna i jämförelse med övriga riket. I stor utsträckning innefattar denna sektor skidanläggningen i Sälen.

I regionen finns omfattande skogstillgångar vilket innebär att de areella näringarna har en framträdande roll. I regionen bedriver Stora Enso verksamhet och en rad mindre företag arbetar med skogsavverkning. I Dalarna är det nästan dubbelt så vanligt att arbeta inom sektorn *jordbruk, skogsbruk och fiske* jämfört med riket som helhet.

Dalarna har även en stor tillverkningssektor – den är ungefär tio gånger så stor som de ovan beskrivna sektorerna sett till antal anställda. Förutom Stora Enso är större företag såsom Outokumpu / Avesta Jernverk, samt ABB belägna i Dalarna. ABB är den största enskilda mottagaren av arbetskraftsinvandrare i regionen.

Oavsett sektor har näringslivet i Dalarna behov av att finna rätt kompetens för att utvecklas och växa. I Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät beskriver 65 procent av företagen i Dalarna att det har varit mycket eller ganska svårt att rekrytera medarbetare vilket är det högsta värdet bland svenska län (hösten 2015). Regionens företag har således betydande svårigheter att finna rätt kompetens. Att hitta relevant arbetskraft är en avgörande faktor för en väl fungerande kompetensförsörjning i en region. Ett väl fungerande regelverk för arbetskraftsinvandring är en faktor som kan underlätta problem med rekryteringsprocesser i länet.

Figur 2
Specialisering inom Dalarnas näringsliv (antal anställda)

Källa: SCB (Regional Basfakta)

Dataetiketterna beskriver antal anställda inom respektive sektor. Sektorer på avdelningsnivå (SNI2007), totalt 17 kategorier inom näringslivet. I figuren ovan framgår de sektorer där andelen anställda i Dalarna är relativt stora. Specialisering definierat som Dalarna jämfört med övriga Sverige.

Arbetskraftsinvandringens samhällsekonomiska effekter

I detta avsnitt beskriver vi de samhällsekonomiska värden som skapas av arbetskraftsinvandrare i Dalarna. Vi beskriver i vilken utsträckning individerna bidrar till produktion samt skatteintäkter i regionen. Något förenklat är tre primära faktorer avgörande för hur stora samhällsekonomiska värden som skapas av arbetskraftsinvandrare i en region:

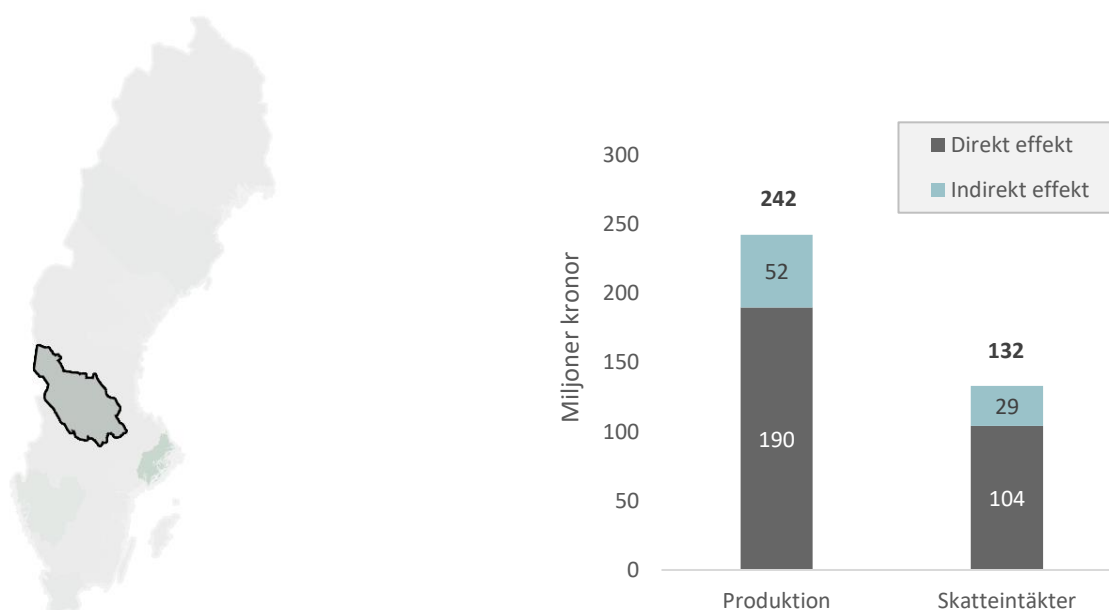
- Antal individer inom olika yrkeskategorier som arbetskraftsinvandrar till regionen
- Produktiviteten inom respektive yrkesgrupp
- Hur länge individerna stannar i regionen

Under 2015 mottog Sverige totalt 13 319 arbetskraftsinvandrare. Dalarnas län mottog 363 arbetskraftsinvandrare under samma år. På årlig basis tillför arbetskraftsinvandrare till Dalarna 242 Mkr i produktion, se Figur 3. Detta innefattar både direkta och indirekta effekter. De indirekta effekterna omfat-

tar värdet av arbetskraftsinvandrarernas egna arbetsinsatser. De indirekta effekterna innefattar spridningseffekter som uppstår i andra delar av samhällsekonomin till följd av ökad ekonomisk aktivitet. De direkta effekterna i uppgår till 190 Mkr medan de indirekta spridningseffekterna uppgår till 52 Mkr.

Arbetskraftsinvandrarernas arbetsinsatser ger även upphov till skatteintäkter. De årliga skatteintäkterna uppgår till 132 mkr, bestående av 104 Mkr i direkta effekter och 29 Mkr i indirekta spridningseffekter till andra delar av ekonomin. Dessa 132 Mkr i skatteintäkter som arbetskraftsinvandringen ger upphov till i Dalarna kan även sättas i ett sammanhang – totalt motsvarar dessa intäkter den totala årliga lönekostnaden för 248 sjuksköterskor.

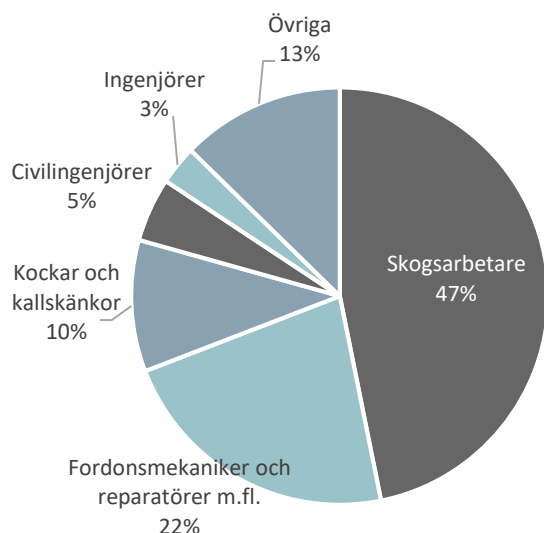
Figur 3
Arbetskraftsinvandringens årliga bidrag till produktion och skatteintäkter i Dalarna

Källa: Migrationsverket och SCB. Bearbetningar och beräkningar av DAMVAD Analytics.

Olika yrkeskategorier ger dock upphov till samhälls-ekonomiska värden av varierande storlek. I figuren nedan beskrivs fördelningen av arbetskraftsinvandrare till Dalarna år 2015 inom olika yrkeskategorier. Ungefär hälften av arbetskraftsinvandrande individer i Dalarna arbetar som skogsarbetare. Andra relativt vanliga yrkesområden är fordonsmekaniker och reparatörer, samt kockar och kallskänkor.

Figur 4
Andel arbetskraftsinvandrare till Dalarna inom olika yrkeskategorier 2015

Källa: Migrationsverket

I Figur 5 nedan beskrivs produktion och skatteintäkter fördelat på olika yrkeskategorier som arbetskraftsinvandrare till Dalarna.

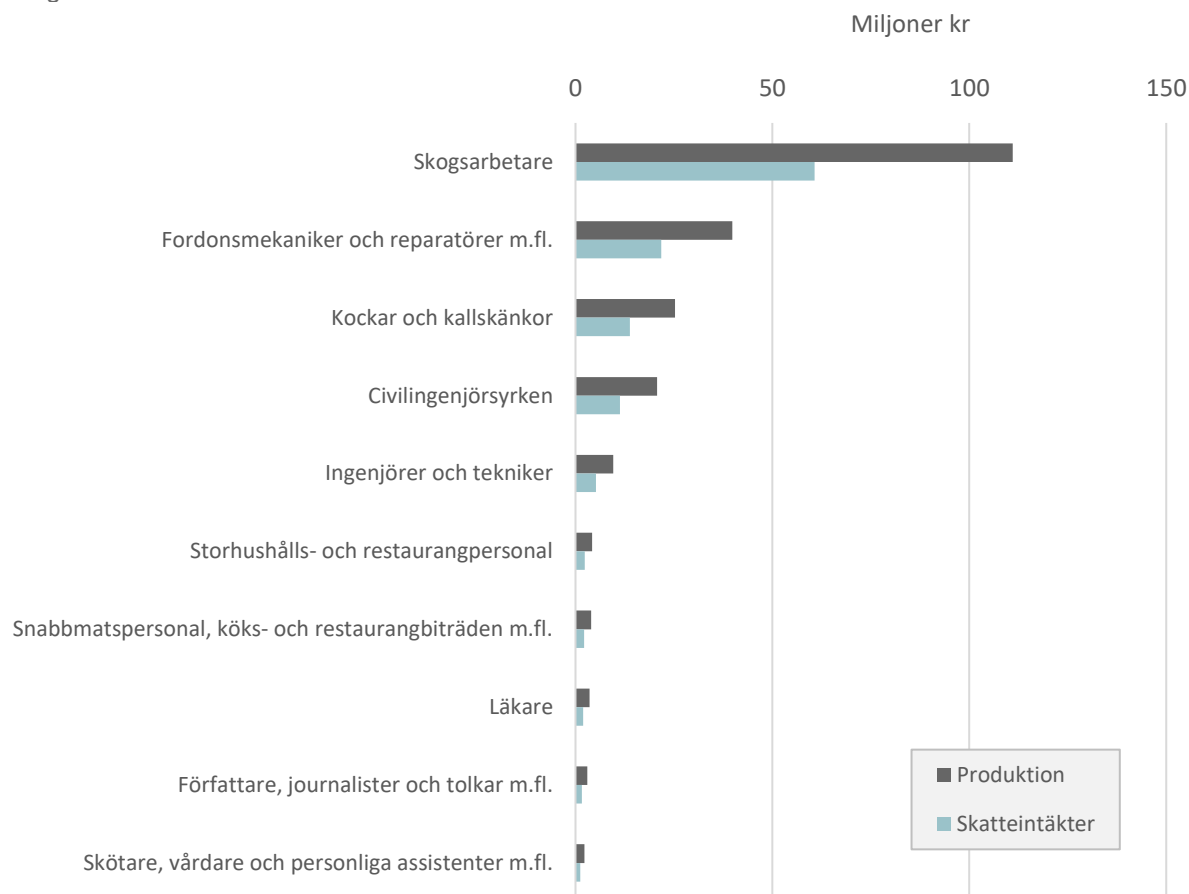
Skogsarbetare är den vanligaste yrkeskategorin bland arbetskraftsinvandrare till Dalarna och dessa individer skapar även de största samhällsekonomiska värdena. Totalt tillför arbetskraftsinvandrande skogsarbetare 111 Mkr i produktion och 61 Mkr i skatteintäkter. Stora värden tillförs även av in-

divider med koppling till tillverkningsindustrin – fordonsmekaniker och reparatörer, civilingenjörer samt andra typer av ingenjörer och tekniker.

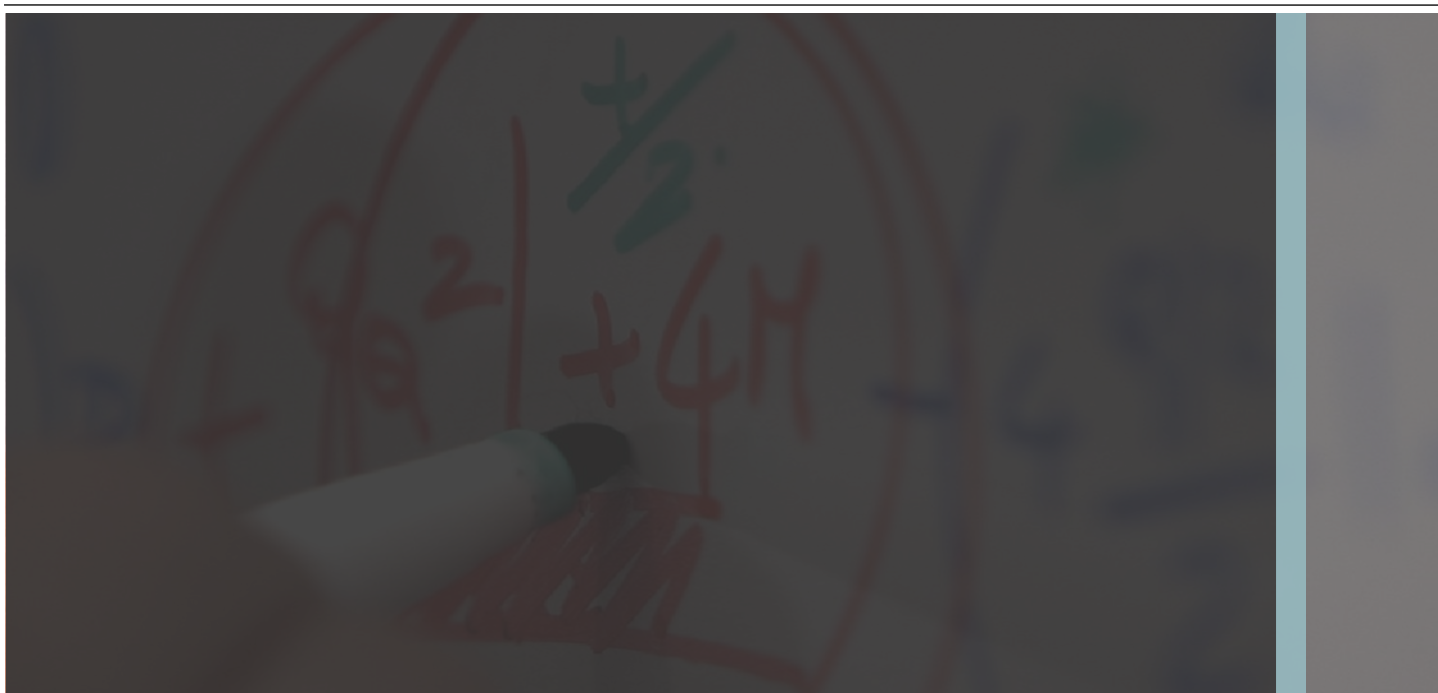
Vi kan således konstatera att en stor andel arbetskraftsinvandrande arbetar inom sektorer som är viktiga och utmärkande för Dalarna och således tillför stora värden till regionens samhällsekonomi. Arbetskraftsinvandringen är en viktig faktor för att täcka efterfrågan på arbetskraft inom Dalarnas näringsliv.

Figur 5
Arbetskraftsinvandringens årliga bidrag till produktion och skatteintäkter i Dalarna – de 10 största yrkeskategorierna

Källa: Migrationsverket och SCB. Bearbetningar och beräkningar av DAMVAD Analytics.

DAMVAD
ANALYTICS

Havnegade 39
DK-1058 Copenhagen K